

Kompletterande samrådsunderlag – för tillståndsprövning enligt miljöbalken Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

April 2022

Kompletterande samrådsunderlag – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

1 Inledning

Detta är ett kompletterande underlag för samråd enligt 6 kap miljöbalken och avser tillståndsprövning enligt miljöbalken.

Svensk Kärnbränslehantering AB planerar att anlägga slutförvar för använt kärnbränsle (Kärnbränsleförvaret) och att bygga ut befintligt slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark. Forsmarks hamn ligger i direkt anslutning till SFR:s ovanjordsanläggning och nära det planerade Kärnbränsleförvaret. Hamnen är inte allmän och används i dag nästan uteslutande av SKB för transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle med fartyget m/s Sigrid, men även för enstaka transporter för kärnkraftverkets (Forsmarks Kraftgrupp AB:s) behov.

SKB:s planerade anläggningsprojekt i Forsmark kommer att generera bergmassor och överskottet planeras att transporteras bort sjövägen via Forsmarks hamn. Verksamheten i Forsmarks hamn prövas i en separat tillståndsprövning enligt miljöbalken. Målet med ansökan om hamnverksamhet är ett tillstånd som gör det möjligt att ta emot och hantera planerade fartygstransporter för såväl byggande som drift av de kärntekniska verksamheterna i Forsmark. Möjlighet till sjötransporter är viktigt för att kunna minska mängden vägtransporter samt för att åstadkomma en flexibilitet för borttransporten och därmed öka förutsättningarna att finna lämplig avsättning för det bergmaterial som frigörs.

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till hamnverksamhet lämnades in 2016 (samråd inom ramen för ansökan hölls juli-september 2016). Ansökan om hamnverksamhet vilandeförklarades av mark- och miljödomstolen 2018 i avvaktan på att regeringen skulle fatta beslut om tillåtlighet för SKB:s planerade slutförvar. Regeringen fattade beslut om tillåtlighet i december 2021 respektive i januari 2022.

Arbetet med utformningen av hamnverksamheten har sedan 2016 fortgått och SKB avser nu att genomföra vissa åtgärder i vattenområdet i eller i anslutning till hamnen som inte har tagits upp i den tidigare ansökan. Ansökan behöver därför kompletteras. Kompletteringarna, som utgörs av åtgärder i vattenområdet, s.k. ”vattenverksamhet” enligt 11 kap miljöbalken, beskrivs närmare i avsnitt 2. Åtgärderna bedöms vara av sådan omfattning att ett kompletterande samråd enligt 6 kap. miljöbalken behöver hållas.

Detta är ett fortsatt avgränsningsråd med utgångspunkt i det samråd som hölls 2016. Fokus i detta samrådsunderlag är förändringar i hamnens utformning gentemot vad som presenterades i det tidigare samrådet. För beskrivning av lokalisering, närområdet, transporter samt hamnverksamhetens miljöpåverkan i stort hänvisas till miljökonsekvensbeskrivning och annat tidigare framtaget underlag för ansökan om hamnverksamhet. Detta går att läsa om på SKB:s hemsida: <https://skb.se/>, där finns även detta kompletterande samrådsunderlag tillgängligt.

Synpunkter på det kompletterande samrådsunderlaget kan lämnas skriftligen via e-post till: registrator@skb.se. Ange ”Samråd hamnverksamhet” i titeln på mejlet.

För frågor rörande samrådet eller den planerade verksamheten, kontakta Therese Myhrberg via telefon 072 – 205 69 09 eller e-post: therese.myhrberg.konsult@skb.se.

Synpunkter måste vara SKB tillhanda senast fredagen den 13 maj 2022 för att kunna beaktas i samrådet. Kompletteringen av ansökan planeras att lämnas in sommaren 2022.

2 Planerade ändringar av hamnverksamheten

I underlaget till tillståndsansökan från 2016 presenterades att befintlig kajanläggning kan användas för den framtida hamnverksamheten, och att det inte krävs några åtgärder i vatten som skulle kräva tillstånd. SKB har sedan dess identifierat att en optimerad hamninfrastruktur för planerad verksamhet förutsätter åtgärder som utgör vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

De planerade förändringarna gentemot tidigare inlämnad ansökan rör i korthet reparationsarbeten av befintlig kaj och erosionsskydd, samt tillskapande av nya kajplatser. Arbetena för att genomföra åtgärderna bedöms totalt ta ca 1 år. Förändringarna medför inte någon ändring av tidigare redovisad hamnverksamhet (t.ex. transportflöden) utan rör endast hamnens utformning.

2.1 Reparation av befintlig kaj och erosionsskydd

Efter undersökning av den befintliga hamnanläggningen i Forsmark har det konstaterats att hamnen är i slutet av sin tekniska livslängd och därför behöver vissa reparations- och underhållsarbeten genomföras. Reparationsarbeten innefattar:

- **Reparation av strandlinje och erosionsskydd**
Under årens lopp har delar av strandlinjen eroderats bort och behöver ersättas av nya bergmassor. Arbetena innefattar utfyllnad av bergmassor i vattenområdet längs strandlinjen inom samt strax väster om hamnområdet, se Figur 2-1.
- **Reparation av kajplats 2 och Ro-Ro-ramper**
Kajplats 2 (se Figur 2-1) används för lastning och lossning av fartyget m/s Sigrid, som används för transporter av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. SKB bedömer att kajplatsen skulle kunna användas även för utlastning av annat material, till exempel borttransport av bergmassor, under tillfällen när m/s Sigrid inte ligger i hamn. För detta krävs vissa reparationsarbeten av kajen, vilket innefattar att ta bort skadad betong, eventuellt byta skadad armering, samt gjuta ny betong. Arbetsmomenten kan antingen komma att utföras under vatten eller i torrhet med hjälp av spont och länsugning innanför sponten.

Figur 2-1. Område som visar var arbeten i vatten utförs. Befintliga samt ev. tillkommande kajplatser är markerade.

Orange zon: Reparation av erosionsskador

Blå zon: Reparation av kajplats 2 inklusive ro-ro ramper

Grön zon: Nybyggnation av kajplats 3 på insidan av piren (Alternativ 1)

Röd zon: Nybyggnation av kajplats 3 och 4 i hamnbassängen (Alternativ 2)

2.2 Ny kajplats

I tidigare underlag till tillståndsansökan för hamnverksamhet angavs att bergmassor skulle lastas ut vid befintlig kajplats 1 i norra delen av hamnbassängen. Den kajplatsen har därefter konstaterats vara olämplig, bland annat på grund av svårigheter att lägga till. Istället bedöms kajplats 2 kunna användas under de tider när m/s Sigrid inte anlöper hamnen för transporter av radioaktivt material. För att klara utlastningskapaciteten av bergmassor vill SKB ansöka om ett komplement till kajplats 2. Två alternativ utreds för detta, varav SKB förordar genomförande av alternativ 1.

- **Alternativ 1 - Kajplats 3 – insidan av piren**
Alternativet innebär tillägg av en ny kajplats (kajplats 3) på insidan av befintlig pir/vågbrytare, se Figur 2-2. Utlastningsplatsen anläggs på fyra dykdalber, vilka anläggs ca 15-20 meter ut i vattenområdet genom borrade pålning ner i berggrunden). Dykdalberna sammanlänkas ovan vattnet med en stålkonstruktion där ett rörligt transportband går. Även arbeten i strandzonen vid piren kan bli aktuella. En däckskaj planeras att anläggas, vilken vilar på pålar som borrar ner i sedimenten i strandzonen. I skvalpzonen gjuts friktionsplattor och ovanpå friktionsplattorna fylls det på med bergmassor till en höjd som motsvarar kajdäckets översida. Alternativet innebär en ny lastningsplats.
- **Alternativ 2 - Kajplats 3 och 4 – inne i hamnbassängen**
Alternativet innebär att en ny pir byggs inne i hamnbassängen, (se Figur 2-3) vilket ger två fartygsplatser som ligger skyddade innanför vågbrytaren. Piren anläggs på en linje med fyra dykdalber, vilka anläggs i vattenområdet (genom

Kompletterande samrådsunderlag – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

borrad pålning ner i berggrunden). En övertäckt bandgång, som kan lasta fartyg på båda sidorna, förläggs ovanpå dykdalberna.

Figur 2-2. Läge för kajplats 3 i alternativ 1.

Figur 2-3. Illustration av m/s Sigrid vid kajplats 2 och fartyg för bergmassor vid kajplats 3 och 4 i alternativ 2.

3 Miljökonsekvenser av förändrad utformning

SKB:s preliminära bedömning är att miljökonsekvenserna till följd av de planerade åtgärderna är mycket begränsade. Arbeten i vattenområdet planeras att genomföras innanför grumlingskydd (siltgardiner) vilket innebär att arbetena inte bedöms medföra någon störande grumling. Provtagning av sediment kommer att genomföras för att undersöka om föroreningar förekommer i de bottenar där arbeten planeras. Resultaten kommer att presenteras i den kompletterande miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) för hamnverksamheten. Därutöver kommer en inventering av naturvärden på de berörda bottenarna att genomföras. Då denna inventering är årstidsberoende och lämpligen utförs under sensommaren kommer SKB att komplettera MKB:n med resultaten av inventeringen i början av hösten 2022.

Kompletterande samrådsunderlag – för tillståndsprövning enligt miljöbalken
Hamnverksamhet i Forsmarks hamn

Arbeten i vattenområdet samt förflyttning av utlastningsplats längre ut på piren innebär en viss förändring av bullerpåverkan jämfört med tidigare beskriven verksamhet. Bullerpåverkan från verksamheten kommer att utredas och resultaten beskrivas i den kompletterande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska tas fram för hamnverksamheten. Bullerpåverkan kommer även att bedömas kumulativt mot verksamheten vid utbyggnaden av SFR.

Arbeten i hamnområdet samt ytterligare kajplatser innebär en viss förändring av riskbilden kopplat till hamnverksamheten. En uppdatering av tidigare genomförd miljöriskanalys kommer därför genomföras, och resultatet beskrivas i kompletterande MKB för hamnverksamheten.